

Posudek na diplomovou práci Terezy Vachunové:
Hrólf kraki ve staroseverské tradici, 125 str.

Tereza Vachunová si zvolila velmi náročné téma, při jehož zpracování musela proniknout do problematiky tří různých okruhů literární tvorby: orální tradice, islandských ság o dávnověku a dánských kronik. Přitom zejména ságy o dávnověku nestojí právě v centru zájmu mezinárodní nordistiky a v češtině se jedná o první práci o tomto žánru. Diplomandka se úkolu zhostila s velkým přehledem a rozmyslem, vybavena úctyhodným kvantem odborné literatury k jednotlivým tématům, včetně té nejstarší i nejnovější.

Práce sestává ze dvou částí. První polovina celého textu je věnována popisu všech dochovaných písemných básnických i prozaických zpracování pověsti o Hrólfu krakim od staroanglických přes západoseverské a dánské po islandské v časovém rozmezí od 7. do 15. stol. Srovnáním motivů, jejich příbuznosti nebo naopak odchylek se autorka snažila odhalit vztah mezi texty a podle toho cesty, kterými se ubíralo ústní i literární předávání příběhu. Byla to mravenčí práce, kterou diplomandka podstoupila se vzornou odpovědností a vyčerpávajícím způsobem, včetně popisu zúčastněných žánrů s podrobností přesahující vlastní téma. Jak si sama uvědomuje a zmiňuje v závěru, tento druh výzkumu, který probíhal koncem 19. a začátkem 20. stol., je až na drobné výjimky ukončen, protože nemohl přinést nic jiného než spekulace a hypotézy. Pro další část dipl. práce měla jeho rekapitulace nicméně užitek, diplomandka si ujasnila migraci motivů, jejichž zkoumání se věnovala v hlavní části, a hlavně se na ní hodně naučila o ústní tradici. Dovedla názory badatelů hodnotit a leccos chytrého k nim připojit. Samozřejmě i ona se ve svých úvahách musela uchýlit k domněnkám a spekulacím, v nichž uplatnila striktní logické myšlení.

Druhá, hlavní část práce je jakousi komparativní studií islandské ságy o Hrólfu krakim (15.stol.) a Saxovy dánské kroniky (zač. 13.stol.), jejímž cílem bylo stanovit charakteristické rysy dvou různých žánrů, vycházejících ze stejné pověsti a částečně ze stejné tradice. Komparace se soustřeďuje na dvě hlavní postavy a různé aspekty jejich příběhu, které se probírají ze všech možných hledisek filiačních a kulturněhistorických. Výsledkem je splnění zadaného cíle práce, vzorně formulované v konečném závěru. Diplomandka zde opět projevuje vzácnou svědomitost a každou zmínku nového pojmu doprovází podrobným výkladem. Jako v 1. části i zde polemizuje s badateli tam, kde se to nabízí, často přesvědčivě (např. Kalinke str.86) a přichází s vlastními spekulacemi, které by se daly dál rozvíjet (např. funkce norn a jméno Skuld, str. 83-4). V současné diskusi o zařazení Ságy o Hrólfu krakim přichází s vlastním, dobře zdůvodněným návrhem.

Zvláštní je, že v připojeném dánském resumé diplomandka nově uvádí několik pojmů, které by měly být spíše vysvětlené na počátku práce a stát se východiskem k pojednání o hrdinských písních (sang, kvad, sagn – prosím vyjasnit poslední odstavec na str.111). Nevzpomínám si také, že bych v samotném rozboru četla doklady na grotesknost a vulgárnost ság o dávnověku, zmiňované v resumé (116). Liší se také informace o počtu dochovaných památek na Hrólfu v Závěru (103) a v Resumé (109). Tato drobnost je vysvětlitelná, ale přesto se mi zdá, jako by resumé nebylo v úplném souladu s předchozím textem.

Celkově je předložená dipl. práce nadprůměrná, a to nejen rozsahem. Má promyšlenou strukturu a metodicky správný postup, důsledně dodržuje bibliografické odkazy (asi jediná výjimka: společné vlastnosti Saxova Hrólfu a Absalona v GD - str.105) a přináší přesvědčivý a vzácně ucelený pohled na danou problematiku. Chvályhodná snaha o uvedení každého nového zkoumaného aspektu a o jeho zasazení do souvislosti s ostatními díly vede k dost častému opakování už řečeného a činí text trochu těžkopádný. Přitom jazyk sám i styl mají dobrou úroveň (až na notorické potíže s interpunkcí, které občas mohou vést k posunutí smyslu výpovědi, viz např. předposlední věta na str.58). Zvláštní pochvalu zaslouží většinou zdařilé překlady z islandštiny i latiny! (předpokládám použití dánského překladu GD, kterého?).

Práce splňuje všechny požadavky kladené na diplomové práce, doporučuji ji k obhajobě a hodnotím ji jako výbornou.

